

3. Аграрні розписки поширяться на тваринництво [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua/node/23856>

4 Про сертифіковані товарні склади та прості і подвійні складські свідоцтва [Електронний ресурс]; Закон України від 23.12.04 № 2286-IV. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2286-15>.

УДК 336.763

З. А. Мацук
к. е. н., доцент кафедри фінансів
Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ НА РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Теоретичні положення інституціоналізму дозволяють виділити та обґрунтувати основні компоненти інституційного забезпечення ринку цінних паперів. Під інституційним забезпеченням фінансових послуг на ринку цінних паперів слід розуміти сукупність інститутів (способів управління торговельною діяльністю з фінансовими активами, традицій, ідей, кодексів та стереотипів економічної поведінки учасників ринку цінних паперів), які зумовлюють його розвиток в напрямку підвищення ефективності функціонування ринку цінних паперів.

Спираючись на неоінституціональні теоретичні положення, інститути як елементи інституційного забезпечення ринку цінних паперів умовно можуть бути поділені на: а) основні, допоміжні та похідні; б) формальні та неформальні (рис. 1). Фундаментальна роль в системі інституційного забезпечення належить неформальним інститутам, які в процесі еволюційного добробуту формують традиційну матрицю поведінки економічних суб'єктів та встановлюються стихійно, без жодного свідомого задуму, як побічний результат взаємодії багатьох людей, котрі дбають про власні інтереси. Неформальні інститути

забезпечують передачу стійких правил економічної поведінки учасників ринку з минулого в сучасність, «виникаючи як засіб координації стійких форм людської взаємодії ... є продовженням, розвитком та модифікацією формальних правил; соціально санкціонованими нормами поведінки; внутрішніми, обов'язковими для виконання, стандартами поведінки» [1, с. 40]. Роль неформальних інститутів виконують етика, моральні практики, психологічні особливості економічної поведінки, релігійні норми, традиції, економічна культура, тощо.

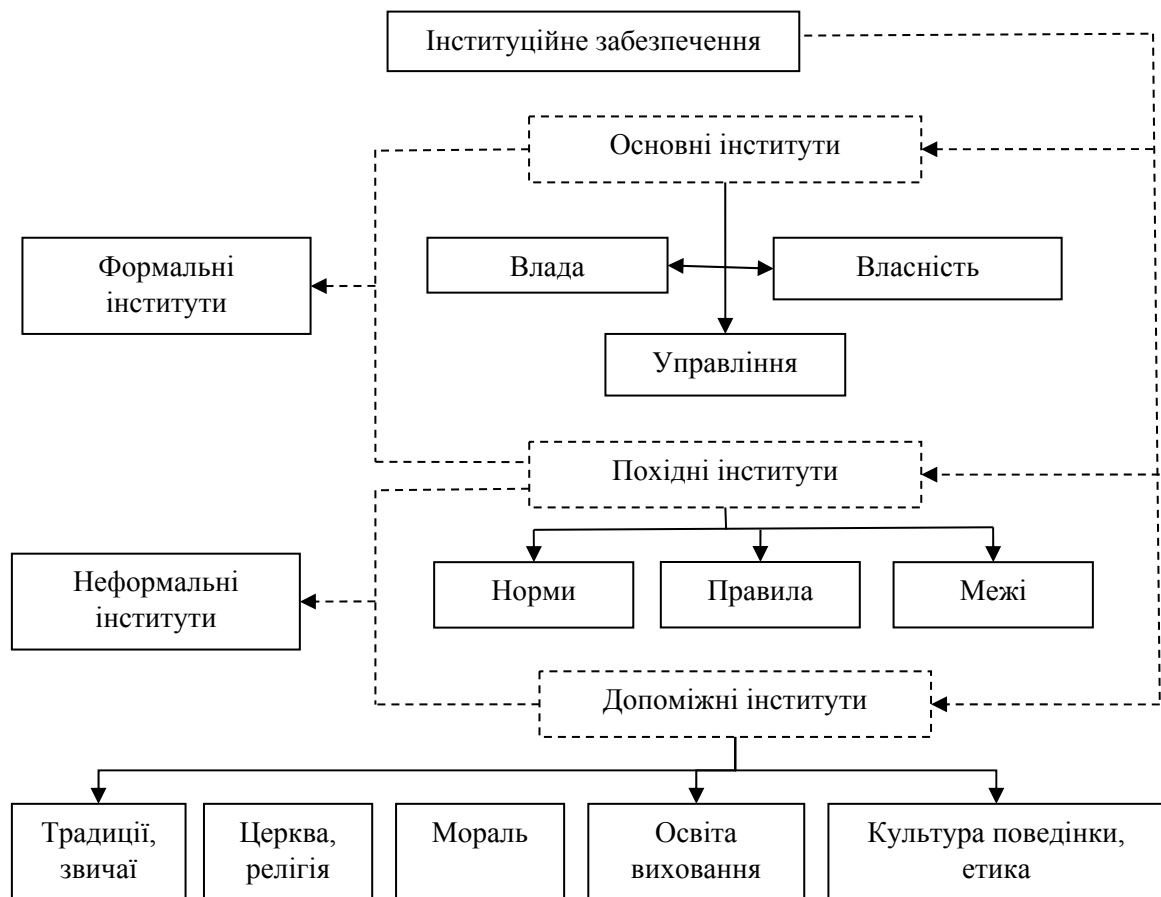

Рис. 1 Елементи інституційного забезпечення ринку цінних паперів

Джерело: розроблено автором на основі [2]

Актуальність дослідження інституційного забезпечення ринку цінних паперів обумовлена тенденцією розвитку сучасної економічної науки, значною активізації інституціоналізму в останні роки в західних країнах та появі проблем, пов'язаних із застосуванням положень та рекомендацій неокласичної теорії в процесі ринкових перетворень.

Таким чином поглиблюються дослідження проблематики ринку цінних паперів, виходячи далеко за межі математичного аналізу, що прийнято вважати першим імпульсом наукових досліджень в даному напрямі. До певного періоду часу, спостерігався певний перегин у сторону підвищення уваги до дослідження показників динаміки його розвитку, проте ситуація поступово змінюється і останні дослідження проводяться саме в русі вивчення його інституційного забезпечення. При цьому виникає ряд запитань, одне з яких полягає в наступному: чи не намагаємось ми вкотре відшукати новий «філософський камінь», за допомогою якого передбачається вирішити проблему адекватного наукового дослідження дійсності на ринку цінних паперів. Схоже такі спроби є можливими як зараз так і в майбутньому, тоді як наша позиція полягає в тому, що ми не можемо не визнати, що дослідження інститутів на ринку цінних паперів, які формують його інституційне забезпечення, в межах якого здійснюється торгівлі фінансовими активами, дозволяє пізнати сукупність реальних проблем, і не лише пізнати їх, а й розкрити реальні причини неефективності трансформаційних процесів на ринку цінних паперів загалом.

Інституційні зміни є характерною ознакою ринкових трансформацій у країнах пострадянського табору. Рівень їх обґрунтованості та логічної впорядкованості визначає швидкість соціально-економічного розвитку, тому що саме інститути генерують увесь спектр організаційних, економічних та правових інновацій, проникаючи в усі сфери відтворювального процесу в період загальних системних перетворень. Окрім цього, активізація процесів глобалізації в сучасних умовах вимагає формування досконалого інституційного забезпечення ринку цінних паперів, який здатен забезпечити фінансову безпеку та економічну самодостатність країни та не допустити стратегічних помилок у реалізації пріоритетів інтернаціоналізації економічних відносин.

Список літератури:

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт; [пер. с англ. А.Н. Нестеренко]. – М.: Фонд экономической книги «Начала», 1997. – 198 с.

2. Максимчук М.В. Проблеми інституційного забезпечення інтелектуально-інноваційного розвитку регіону / М.В. Максимчук. – Львів: ІРД НАН України, 2008. – 61 с.

УДК 631.11(477)

В. С. Михайлов
д. е. н., професор
Міністерство оборони України, в/ч А 2350

ОЦІНКА ЗБАЛАНСОВАНOSTІ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Зовнішньоекономічні зв'язки, в першу чергу зовнішня торгівля, стала однією з найдинамічніших сфер економіки та провідною формою участі України в системі світових господарських стосунків. Цьому процесові мають передувати докорінні зміни у трансформації національної економіки, відносинах власності в господарстві й забезпечення її економічної безпеки.

Відповідно до наявних статистичних даних, у 2016 році в Україні торговельний баланс було зведено з негативним сальдо в розмірі -5,80 млрд. дол., а коефіцієнт покриття імпорту експортом становив лише 0,89. Натомість, експортні надходження мають бути основним джерелом фінансування виплат зовнішніх боргів. Відношення боргових зобов'язань до експорту в Україні становило 78 %, що поки що значно менше за критичне згідно загальносвітової практики (200 %). Станом на 1 січня 2017 р. золотовалютні резерви НБУ склали 15,44 млрд. дол.

Викликають занепокоєння загальні дані щодо валового зовнішнього боргу країни. За інформацією Національного банку, валовий зовнішній борг України на 1 січня 2017 р. становив 113,483 млрд. дол. Фактично — це сукупний